

LI Curso de Saúde Ambiental

O Porriño (Pontevedra), 22-25 outubro 2012

I. Padrón (00)	XVIII. Vigo (03)	XXXV. Xinzo de Limia (08)
II. Pontearreas (00)	XIX. Vilalba (04)	XXXVI. Lugo (08)
III. O Carballiño (00)	XX. Silleda (04)	XXXVII. A Coruña (08)
IV. Carballo (00)	XXI. Verín (04)	XXXVIII. Guitiriz (09)
V. Vilagarcía de Arousa (00)	XXII. Betanzos (04)	XXXIX. Castro Caldelas (09)
VI. Monforte de Lemos (00)	XXIII. Ribadeo (05)	XL. Ferrol (09)
VII. Estrada (01)	XXIV. Ribadavia (05)	XLI. Pontearreas (09)
VIII. Caldas de Reis (01)	XXV. Cangas (05)	XLII. Foz (10)
IX. Noia (01)	XXVI. Arteixo (06)	XLIII. Ourense (10)
X. Pontevedra (01)	XXVII. Chantada (06)	XLIV. Ortigueira (10)
XI. Narón (02)	XXVIII. Allariz (06)	XLV. Baiona (10)
XII. Viveiro (02)	XXIX. Cambados (06)	XLVI. Cospeito (11)
XIII. Ribeira (02)	XXX. Lalín (07)	XLVII. Ourense (11)
XIV. Ourense (02)	XXXI. Celanova (07)	XLVIII. Sarria (11)
XV. Lugo (03)	XXXII. Burela (07)	XLIX. A Cañiza (11)
XVI. Pontedeume (03)	XXXIII. Santiago de Compostela (07)	L. Santiago de Compostela (12)
XVII. O Barco de Valdeorras (03)	XXXIV. Ordes (08)	LI. O Porriño (12)

Auspiciado

Patrocinadores oficiais

Sede anfitriona

Concello do Porriño

Director

Prof. Dr. Francisco Peña

----- Organismos, entidades e empresas colaboradoras e participantes -----

 Asociación Española de Normalización y Certificación	 Deputación Pontevedra	 augasdegalicia	
 aqualia	 FCC Servicios Ciudadanos	 FRANCISCO MATA S.A.	 grupo saraitsa®

----- Concellos participantes -----

A Cañiza – Mondariz – Mondariz-Balneario – Mos – Ponteareas
Redondela – Salceda de Caselas – Salvaterra de Miño – Tui – Valença

----- Recoñecementos e acreditacións -----

DECLARADO DE INTERESE SANITARIO POLA CONSELLERÍA DE SANIDADE DA XUNTA DE GALICIA

RECOÑECIDO CON 2 CRÉDITOS DE LIBRE CONFIGURACIÓN POLA UNIVERSIDADE DE VIGO

RECOÑECIDO COMO CURSO DE RELEVANCIA ADMINISTRATIVA POLA ASOCIACIÓN ESPAÑOLA DE CIENCIAS ADMINISTRATIVAS - INSTITUTO INTERNACIONAL DE CIENCIAS ADMINISTRATIVAS – SECCIÓN ESPAÑOLA

“O medio ambiente como xerador de actividades capaces de producir emprego, saúde e benestar á poboación”.

Cada día ten maior importancia o coñecemento do medio ambiente dunha comunidade, xa que é un condicionante do seu benestar social, sanitario e económico. A industrialización e a urbanización modificaron o medio ambiente dando orixe a problemas ambientais de primeira orde (o efecto invernadoiro e o cambio climático, a destrución da capa de ozono estratosférica, o transporte de contaminantes, a desertización, etc.) que é preciso corrixir, así como evitar que as actividades futuras orixinen máis deterioracións no noso contorno a través dunha política preventiva que permita un desenvolvemento sostido e equilibrado e teña como obxectivos a protección da saúde do home e a conservación de todos os recursos (aire, auga, solo, clima, especies de flora e fauna, alimentos, materias primas, hábitat, patrimonio natural e cultural) que condicionan e sustentan a vida. As interrelacións entre os diversos recursos e a súa xestión fan cada vez máis necesaria a posta en marcha de estratexias globais, entre as que ocupa un papel fundamental o principio de prevención, xa que máis vale previr que curar.

A forte conexión entre medio ambiente e saúde recoñeceuse expresamente na 3ª Conferencia Ministerial do Medio Ambiente e a Saúde (Londres, 1999). O Cume da Terra de Río de Janeiro (1992), a Conferencia de NNUU sobre Medio Ambiente e Desenvolvemento de Johannesburgo (2002) e Río+20, acuñaron a idea de desenvolvemento sostible, que expresa a imposibilidade dun desenvolvemento sen contar co medio ambiente (a protección do medio ambiente e o desenvolvemento económico e social son tres piares inseparables do desenvolvemento sostible). Para acadar os obxectivos do VI Programa Comunitario de Acción en materia de medio ambiente para 2001-2010, ademais da consideración das disposicións lexislativas vixentes e de aspectos tecnolóxicos inclúense actuacións tales como o aumento de diálogo coa empresa, fomento de acordos voluntarios, participación da opinión pública, acceso á información ambiental, etc. A empresa ten unha especial responsabilidade diante do medio ambiente ao ser consumidora de recursos, ademais de fonte de emisións e residuos; pero tamén é orixe de coñecementos científicos e tecnolóxicos, así como de positivos impactos socioeconómicos; o cal levou a moitas empresas a integrar a política ambiental nas estratexias corporativas adoptando criterios de protección do contorno na planificación de actividades e toma de decisións, o que implica tamén ás asociacións empresariais, xa que a protección do medio ambiente na empresa constitúe unha responsabilidade corporativa.

A Oficina Rexional para Europa da OMS, baseándose nas iniciativas de Cidades Saudables, e tendo en conta as experiencias dos plans de sanidade ambiental locais e os programas da Axenda 21 existentes nalgúns países europeos, decidiu apoiar as entidades locais e rexionais para acadar os obxectivos do desenvolvemento sostible, para o cal é necesario impulsar a posta en marcha de medidas de planificación e control do medio ambiente relacionadas cos aspectos sanitarios, xa que para resolver os problemas do medio ambiente, a saúde e o desenvolvemento sostible, é preciso chegar a un acordo e emprender accións non só a nivel nacional e internacional senón tamén a nivel subnacional e local.

Na liña das políticas da OMS de propoñer ambientes saudables, e coa esperanza de concienciar aos concellos galegos de asumir esta filosofía na xestión dos aspectos ambientais da saúde e así poder contribuír ao desenvolvemento sostible de Galicia e mellorar as condicións de vida dos cidadáns, púxose en marcha en Galicia no ano 2000, o **Programa Galego Municipios Saudables e Sostibles 2000-2012**, que contou cos parabéns do coordinador do proxecto “Healthy Cities” da Oficina Rexional para Europa da OMS.

Esta iniciativa itinerante pioneira na Unión Europea, ten como obxectivos prioritarios a formación e reciclaxe de técnicos en medio ambiente e saúde, ademais de foro de debate de todos os axentes sociais implicados na tarefa de protexer e conservar o medio ambiente.

A posta en marcha en Galicia deste Programa, no seu periplo itinerante por toda a xeografía galega o longo de 12 anos, contou coa participación de 254 concellos (248 galegos, 2 leoneses, 1 asturiano e 3 portugueses) e 5 entidades locais e rexionais portuguesas, e 4.828 asistentes nas 50 edicións de Cursos de Saúde Ambiental realizados. Precisamente co fin de abordar e debater algúns dos problemas ambientais prioritarios que ten o Val da Louriña organízase o LI Curso de Saúde Ambiental, que deseñado de acordo cos principios da Carta Europea sobre Medio Ambiente e Saúde, e a Carta de Aalborg cara á sostibilidade, e dirixido a todos aqueles que traballan ou están interesados no medio ambiente e na saúde, pretende converterse en foro de debate e estudo da situación ambiental do Val da Louriña, ademais de punto de encontro de ambientalistas e referencia ambiental de Galicia durante esa semana, co obxectivo de contribuír a sentar as bases do desenvolvemento sostible cara ao futuro da nosa terra.

Finalmente, destacar a necesidade de unir esforzos por parte de responsables políticos, empresarios, científicos, educadores, profesionais, comunicadores, ecoloxistas, así como a participación activa dos cidadáns, en prol de conseguir un medio ambiente saudable e sostible para todos/as os/as galegos/as, mellor legado para xeracións vindeiras.

Prof. Dr. Francisco José Peña Castiñeira
FUNDADOR PROGRAMA GALEGO MUNICIPIOS SAUDABLES E SOSTIBLES 2000-2012
DIRECTOR CURSOS DE SAÚDE AMBIENTAL

LUNS, 22 DE OUTUBRO

16:00 h.: ACREDITACIÓN E ENTREGA DA DOCUMENTACIÓN.

16:30 h.: ACTO INAUGURAL DO CURSO.

17:00 h.: I MESA REDONDA: **“O camiño cara a saúde ambiental do planeta: por un modelo enerxético máis sostible na loita contra o cambio climático tras Río +20”**

MODERADOR: D. ÁNGEL GÓMEZ AMORÍN

Subdirector xeral de Programas de Control de Riscos Ambientais para a Saúde da Dirección Xeral de Innovación e Xestión da Saúde Pública da Consellería de Sanidade da Xunta de Galicia. Vicepresidente da SESA.

RELATORES:

- **“Novos retos da saúde ambiental en España”**
DR. D. JOSÉ MARÍA ORDÓÑEZ IRIARTE
Presidente da Sociedade Española de Sanidad Ambiental. Técnico de apoio da Subdirección General de Sanidad Ambiental da Consejería de Sanidad da Comunidad de Madrid.
- **“O novo modelo enerxético español e a súa relación coa Cume Río+20”**
D. FRANCISCO SILVA CASTAÑO
Delegado de Iberdrola en Galicia.
- **“Líneas fundamentais no desenvolvemento sostible empresarial: cambio climático e biodiversidade”**
D. IBÁN CHICO DE LA FELICIDAD
Subdirector de Medio Ambiente de Gas Natural Fenosa.
- **“A biomasa como paradigma de modelo enerxético sostible tras Río+20”**
D. JOSÉ LUIS ROMERO LAMPÓN
Conselleiro delegado do Grupo Saraita.

MARTES, 23 DE OUTUBRO

16:30 h.: II MESA REDONDA: **“A xestión das augas ante o reto da DMA como elemento crítico para a saúde e o desenvolvemento sostible”**

MODERADORA: PROF.^a DR.^a D.ª MARÍA JULIA MELGAR RIOL

Profesora titular de Toxicoloxía e coordinadora do Plan de Desenvolvemento Sostible da Facultade de Veterinaria da Universidade de Santiago de Compostela-Campus de Lugo.

RELATORES:

- **“Actuacións de Augas de Galicia no Val da Louriña, no Baixo Miño e no Condado”**
PROF. D. FRANCISCO ALONSO FERNÁNDEZ
Xefe do Servizo Territorial da Zona Galicia Sur de Augas de Galicia da Consellería de Medio Ambiente, Territorio e Infraestruturas da Xunta de Galicia. Profesor da Universidade de Vigo.
- **“Sistema de saneamento do río Louro: situación actual e perspectivas de futuro”**
D. ROBERTO FERNÁNDEZ GONZÁLEZ
Responsable de Proceso de Depuración de Aqualia en Galicia.
- **“Implementación de novas tecnoloxías na xestión do ciclo integral da auga”**
D. JOSÉ MARÍA OURO LÓPEZ
Xerente de AQUALOGY.

MÉRCORES, 24 DE OUTUBRO

09:00-14:00 h.: VISITAS PRÁCTICAS: EDAR de Guillarei (Tui), xestionada por la UTE Aqualia-Civisglobal; Gándaras de Budiño (LIC Red Natura 2000 - O Porriño) e recuperación do sendeiro ecolóxico do río Louro (O Porriño).

16:30 h.: III MESA REDONDA: “A xestión dos residuos en Galicia: a súa reciclaxe, reutilización e valorización”

MODERADOR: PROF. D. DR. FRANCISCO JESÚS REY LOSADA

Profesor titular de Química Física da Escola de Enxeñería Industrial da Universidade de Vigo.

RELATORES:

- **“A xestión de residuos en Galicia: situación actual e perspectivas de futuro”**
D.ª VERÓNICA TELLADO BARCIA
Subdirectora xeral de Residuos e Solos Contaminados da Secretaría Xeral de Calidade e Avaliación Ambiental da Consellería de Medio Ambiente, Territorio e Infraestruturas da Xunta de Galicia.
- **“A recuperación e a sostibilidade, eixes do modelo Sogama”**
D. LUIS LAMAS NOVO
Presidente de Sogama.
- **“A necesidade de complementar procedementos na xestión integral de residuos: a planta de reciclaxe e compostaxe do Barbanza”**
D. JACOBO PATIÑO LÓPEZ
Director de Explotación de FCC-Fomento de Construcciones y Contratas, S.A.
- **“Aplicación de I + D á valorización de residuos: caso de éxito”**
D.^a LUZ HERRERO CASTILLA
Coordinadora da Área de Medio Ambiente do Centro Tecnolóxico de AIMEN.

XOVES, 25 DE OUTUBRO

16:30 h.: IV MESA REDONDA: “A xestión sostible dos recursos naturais como factor de desenvolvemento socioeconómico e de benestar social do Val da Louriña”

MODERADOR: D. ESTANISLAO FERNÁNDEZ DE LA CIGOÑA NÚÑEZ

Presidente da Asociación Galega para a Cultura e a Ecoloxía. Naturalista e investigador.

RELATORES:

- **“Posta en valor do patrimonio natural do Val da Louriña: rexeneración ambiental das Gándaras de Budiño”**
D.ª SUSANA TORRES BRABO
Xefa do Servizo de Conservación da Natureza do Departamento Territorial da Consellería de Medio Ambiente, Territorio e Infraestruturas da Xunta de Galicia en Pontevedra.
- **“A xestión ambiental como xeradora de rendibilidade empresarial. Certificacións ambientais en Galicia”**
D. JOSÉ ENRIQUE RODRÍGUEZ COELLO
Xefe do Servizo Comercial da Delegación de AENOR en Galicia.
- **“Compromiso ambiental do sector do granito”**
D. JOSÉ ÁNGEL LORENZO RAMIREZ
Xerente do Clúster do Granito.
- **“Contribución da Deputación de Pontevedra ao desenvolvemento sostible da provincia”**
D.ª MARÍA MARTÍNEZ ABRALDES
Técnica de Medio Ambiente do Servizo de Medio Natural, Rural e Mariño da Deputación de Pontevedra.

20:00 h.: ACTO DE CLAUSURA DO CURSO.

OBXECTIVOS

- Integración da dimensión dos aspectos ambientais da saúde na formación e reciclaxe de técnicos en medio ambiente e saúde, coa finalidade de actualizar a súa formación e adecuar as esixencias que demanda a sociedade actual, para que contribúa a mellorar a xestión e as condicións de vida urbana dos cidadáns.
- Establecer un foro de debate e estudo da situación ambiental do Val da Louriña, dos seus problemas e carencias que se consideran máis importantes, así como das posibles solucións que se deberán adoptar; ademais de permitir a cooperación e o diálogo entre todos os axentes sociais implicados no tema, fomentando a creación de núcleos de sostibilidade.

DESTINATARIOS/AS

- Técnicos/as, funcionarios/as e responsables políticos da Administración local, provincial e autonómica, que desenvolvan a súa actividade ou estean relacionados/interesados nas áreas obxecto de estudo.
- Profesorado da universidade, de ensino secundario e formación profesional que desenvolva a súa actividade ou estea relacionado/interesado nas áreas obxecto de estudo.
- Técnicos/as e xestores de empresas que desenvolvan a súa actividade nos departamentos de calidade, medio ambiente e prevención de riscos laborais.
- Profesionais libres, titulados superiores e diplomados, técnicos superiores e de grao medio que desenvolvan a súa actividade ou estean relacionados/interesados nas áreas obxecto de estudo.
- Estudantes universitarios e dos ciclos formativos de formación profesional relacionados/interesados nas áreas obxecto de estudo (saúde ambiental, química ambiental, xestión e organización dos recursos naturais e paisaxísticos, traballos forestais e de conservación do medio natural, explotacións agrarias extensivas, etc.).

METODOLOXÍA

- 4 mesas redondas e visitas prácticas configuran a estrutura do curso, nas que os relatores farán unha exposición sintética de carácter técnico acompañadas de casos prácticos e co apoio de medios audiovisuais (power point), cun debate ao remate de cada sesión, no que tamén intervirán activamente os participantes amosando as súas experiencias.

NÚMERO DE PRAZAS E DEREITOS DE INSCRIPCIÓN

- **Número de prazas:** limitadas á capacidade do local.
- **Cota de inscrición:** 30,00 €.
- **Becas gratuitas: 60** (se cubrirán por rigorosa orde de inscrición e serán destinadas a todos aqueles que acrediten algunha das seguintes condicións):
  - a/ Empregados públicos e responsables políticos dos concellos participantes.
  - b/ Estudantes universitarios e dos ciclos educativos de formación profesional de carácter ambiental.
  - c/ Parados.
- **Forma de pagamento:** o aboamento efectuarase mediante transferencia bancaria a **Novagalicia Banco**, nº de conta: **2080 – 0372 – 88 – 3040011862**, a favor do LI Curso de Saúde Ambiental, especificando o nome e apelidos da persoa inscrita.
- **Forma de inscrición:** cubrir o boletín de inscrición, que deberá achegar co xustificante do pagamento o coa acreditación de becario, e presentarse/enviarase por correo electrónico á Secretaría Técnica. O prazo para formalizar a inscrición finaliza o venres día 19 de outubro ás 14:00 horas.

DOCUMENTACIÓN

- Entregarase un maletín coa publicación do **Libro de Relatorios** do L Curso de Saúde Ambiental.

DIPLOMA ACREDITATIVO E CRÉDITO DE LIBRE ELECCIÓN

- O alumnado que participe con regularidade nas sesións programadas do curso, recibirá un diploma acreditativo de asistencia.
- A Comisión Universitaria da Universidade de Vigo de 13 de setembro de 2012 autoriza a concesión de **2 créditos de libre elección** para todas as titulacións da Universidade de Vigo, ao alumnado matriculado nesa Universidade que asista ao LI CURSO DE SAÚDE AMBIENTAL.
- A Xefatura Territorial da Consellería de Sanidade da Delegación Territorial de Pontevedra da Xunta de Galicia outorga o **recoñecemento de interese sanitario** para o desenvolvemento do LI CURSO DE SAÚDE AMBIENTAL (Resolución de 20/09/2012).

SEDE, DATAS E HORARIO

- **Sede:** salón de actos do Centro Cultural Municipal do Concello do Porriño (R/ Domingo Bueno, nº 9 – 36400 O Porriño).
- **Datas:** do 22 ao 25 de outubro de 2012.
- **Horario:** de 16:30 a 20:30 horas (luns, martes, mércores e xoves). O mércores, de 09:00 a 14:00 horas terán lugar as visitas prácticas.

SECRETARÍA TÉCNICA

Coordina: D.ª María José Martínez Lemos
Concelleira de Sanidade e Medio Ambiente do Concello do Porriño

INFORMACIÓN E INSCRICIÓNS

CENTRO CULTURAL MUNICIPAL DO CONCELLO DE PORRIÑO
R/ Domingo Bueno, nº 9 – 36400 O Porriño
Tel.: 986 33 76 24

E-mail: cultura@centroculturalporrino.com
[http:// www.concellodoporrino.net](http://www.concellodoporrino.net)